
O vraždu vědy tu skutečně jde

O vraždu vědy tu skutečně jde

PRAVO

27.7.2009, rubrika: Publicistika, strana: 6, autor: Jiří Zlatuška

Polemika

Premiér Fischer se v polemice s protesty Akademie věd ČR (Vědu „nevraždíme“, není tu jen akademie, Právo 23. 7.) pouští na tenký led, pokud chce současně obhajovat, že není politik a že uvažuje spíše jako člen vědecké komunity.

Číselná srovnání, která o hodnocení výsledků vědecké práce akademie věd uvádí, se totiž opírají o odborně neobhájitelné zpracování dat. Mechanické užití citační analýzy podrobila důkladně a z odborného hlediska zcela zdrcující kritice zpráva trojice mezinárodních organizací, Mezinárodní unie matematiků (IMU), Institutu matematické statistiky (IMS) a Mezinárodní rady pro průmyslovou a aplikovanou matematiku (ICIAM).

Premiér snad může mít pravdu v tom, že změnit rozpočet příštího roku ve vymezeném čase do voleb není možné, i když je podivné, že mu nevádí ani způsob, kterým byl na jednání Rady vlády pro výzkum a vývoj (RVV) dne 12. června v hlasování na popud Martina Jáhna odmítnut kompromisní návrh, který před tím s předsedou akademie věd Drahošem dojednal. Neobhájí však užití chybných statistických a naukoměřičských metod, nechceli setrvat na stanovisku, že jako statistik počítá správně, ale nijak mu nevádí, že dostal od politiků stanoveno, že se pro tyto účely 2+2 nerovná čtyřem, ale podle potřeby třem nebo pěti.

Metoda, kterou RVV pro rozdělení institucionálních prostředků připravila, je světovým unikátem. V zemích, kde se o podobný způsob hodnocení připravovali, na rozdíl od Česka podrobili dostupné podklady a metody odborné oponentuře. Velmi rychle dospěli k závěru, že dostupná citační data nejsou pro takové hodnocení použitelná jinak než jen jako podklad pro expertní hodnocení.

Zahraniční studie prokázaly katastrofálně velké rozdíly v tom, co data v mezinárodních databázích vypovídají o různých vědních oborech. V Česku nikdy nedošlo ani k pokusu takové hodnocení použitelnosti dat provést. Údaje, kterými premiéra pro polemiku s Akademií věd ČR vybavili jeho podřízení, jsou pouze manipulováním veřejnosti.

Nikde na světě se navíc nevydali cestou absurdního užití „dat“ o kvantitě výzkumných výsledků tak, že by přiřazené body mechanicky převedli do peněz. Problémy s deficitem státního rozpočtu pouze obnažují zásadní chybnost tohoto přístupu. Pokud by ekonomika rostla, nebyla by nesprávnost postupu tak jasně vidět, protože by to zúčastněné instituce byly schopny přežít. Hloubku nezodpovědnosti v nakládání s veřejnými prostředky by to však nijak nezmenšilo.

Reforma v realizované podobě vede k podpoře kvantity průměrných nebo podprůměrných výsledků. Tento postup v důsledku poškodí všechny – a o vraždu vědy tu skutečně jde.

Foto popis|

O autorovi| Jiří Zlatuška (Autor je místopředseda Rady vysokých škol)